

Riyadh Saaliheen

(Những Ngõ Vườn Của Những Người Ngoan Đạo)
Thi Đua Làm Việc Thiện Tốt – Khuyến Khích Ai
Hướng Đến Điều Thiện Tốt Thì Hãy Thực Hiện
Không Nên Do Dự

< Tiếng Việt – Vietnamese – فيتنامية >

Biên soạn

**Học Giả Chuyên Hadith & Nhà Thông Thái
Abu Zakkariya Yahya bin Sharf Al-Nawawi**

Dịch thuật: Abu Zaytune Usman Ibrahim

Kiểm duyệt: Abu Hisaan Ibnu Ysa

رياض الصالحين - باب في المبادرة إلى الخيرات وحث
من توجه لخير على الإقبال عليه بالجد من غير تردد

« باللغة الفيتنامية »

جمع وترتيب:

للإمام المحدث الفقيه أبي زكريا يحيى بن شرف النووي

ترجمة: أبو زيتون عثمان إبراهيم

مراجعة: أبو حسان محمد زين بن عيسى

Chương 10

Thi Đua Làm Việc Thiện Tốt – Khuyến Khích Ai Hưởng Đến Điều Thiện Tốt Thì Hãy Thực Hiện Không Nên Do Dự

Allah, Đáng Tội Cao phán:

﴿فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ﴾ [سورة البقرة: 148]

﴿Bởi thế, các người hãy thi đua nhau làm điều thiện tốt.﴾ (Chương 2 – Albaqarah, câu 148).

Có nghĩa là các người hãy mau nhanh chân tìm đến các việc làm thiện tốt và tranh nhau làm.

Allah, Đáng Tội Cao phán:

﴿وَسَارِعُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ
أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ﴾ [سورة آل عمران: 133]

﴿Và các người hãy nhanh chân đến với sự Tha thứ nơi Thượng Đế của các người và hãy nhanh chân đến Thiên Đàng nơi mà khoảng rộng của nó bao la bằng trời đất, được chuẩn bị cho những người ngoan đạo.﴾ (Chương 3 – Ali-Imran, câu 133).

Allah ﷻ bảo các bề tôi của Ngài thi đua nhau tìm đến sự tha thứ của Ngài bằng các việc làm ngoan đạo và thiện tốt; và Ngài bảo các bề tôi hãy tranh nhau làm việc thiện tốt và ngoan đạo để tìm đến Thiên Đàng của Ngài,

nơi của đời sống hạnh phúc bất tận, nơi của sự hưởng thụ trọn vẹn và hoàn hảo. Và Ngài mô tả Thiên Đàng với khoảng rộng như trời đất ý nói Thiên Đàng là thế giới vô cùng rộng lớn.

Hadith 87: Ông Abu Huroiroh رضي الله عنه thuật lại rằng Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

{بَادِرُوا بِالْأَعْمَالِ فِتْنًا كَقَطْعِ اللَّيْلِ الْمُظْلِمِ يُصْبِحُ الرَّجُلُ مُؤْمِنًا وَيُمْسِي كَافِرًا أَوْ يُمْسِي مُؤْمِنًا وَيُصْبِحُ كَافِرًا يَبِيعُ دِينَهُ بِعَرَضٍ مِنَ الدُّنْيَا} رواه مسلم.

“Hãy tranh thủ làm các việc làm thiện tốt trước khi xuất hiện những điều Fitnah như sự đắm chìm trong bóng đêm u tối, một người buổi sáng là người có đức tin nhưng buổi chiều là người vô đức tin hoặc buổi chiều là người có đức tin nhưng sáng ra là người vô đức tin, y bán tôn giáo của y vì vật chất của đời sống trần tục.” (Muslim).

*** Bài học từ Hadith:**

- Hadith kêu gọi người tín đồ tranh thủ làm việc thiện tốt khi có cơ hội trước khi những điều trở ngại xuất hiện.

- Hadith dạy các tín đồ bài học rằng khi đã định làm điều thiện tốt nào thì bắt tay làm ngay không nên chờ đợi, do dự và phân vân trước những việc làm thiện tốt.

- Thiên sứ của Allah ﷺ cảnh báo các bề tôi về những điều Fitnah: sự đắm chìm trong màn đêm u tối của

tội lỗi có nghĩa là rồi đây người bề tôi sẽ sống trong môi trường đầy dẫy những cám dỗ, cuộc sống bị bao vây bởi những điều tội lỗi và trái đạo; một Fitnah thứ hai là sự thay đổi đức tin một cách nhanh chóng và choáng ngợp của một người, một người có thể buổi sáng là người có đức tin nhưng buổi chiều lại trở thành kẻ vô đức tin hoặc buổi chiều là người có đức tin nhưng sáng ra lại trở thành kẻ vô đức tin, nguyên nhân là bởi vì con người sẽ sống trong giai đoạn mà tâm hồn và lòng ham muốn của họ chỉ nghiêng về vật chất của trần tục: của cải, tiền bạc, danh lợi, quyền thế.

Hadith 88: Ông Abu Sirwa'ah Uqbah bin Al-Harith رضي الله عنه thuật lại, nói: Tôi dâng lễ nguyện Salah phía sau Nabi ﷺ tại Madinah vào giờ Asr. Ngay khi cho Salam xong thì Người liền đứng dậy, đi xuyên qua các hàng mà mọi người đang ngồi một cách rất vội vã vào nội phòng của một bà vợ của Người. Mọi người rất ngỡ ngàng và cảm thấy hơi lo lắng trước sự vội vã của Người. Và trong lúc Người đi ngang qua mọi người, chắc có lẽ Người thấy mọi người có vẻ ngạc nhiên trước sự vội vã và hấp tấp của Người nên Người ﷺ nói:

{ذَكَرْتُ شَيْئًا مِنْ تَبَرِّ عِنْدَنَا فَكَرِهْتُ أَنْ يَحْبِسَنِي، فَأَمَرْتُ بِقِسْمَتِهِ}

رواه البخاري.

“Ta chợt nhớ ra rằng Ta có một miếng vàng (hoặc bạc), Ta ghét phải bị mệch trí bởi nó nên Ta đi bảo người nhà của Ta đem chia cho xong” (Albukhari).

Còn trong một lời dẫn khác:

{ كُنْتُ خَلَفْتُ فِي الْبَيْتِ تَبْرًا مِنَ الصَّدَقَةِ، فَكَرِهْتُ أَنْ أُبَيْتَهُ فَقَسَمْتُهُ }

“Ta đã để trong nhà một miếng vàng (bạc) từ của cải Sadaqah, Ta ghét giữ nó lại trong nhà nên Ta phải đi chia cho xong”.

*** Bài học từ Hadith:**

- Khuyến khích hoàn tất cho xong những điều làm bận tâm.
- Khuyến khích mau mau đi làm những điều thiện tốt.
- Được phép ủy thác cho người khác phân chia của cải Sadaqah thay.

Hadith 89: Ông Jabir رضي الله عنه thuật lại, nói: Một người đàn ông nói với Thiên sứ của Allah ﷺ vào ngày trong trận chiến Uhud: Nếu tôi bị giết thì Người thấy tôi sẽ ở nơi nào? Người ﷺ nói: “**فِي الْجَنَّةِ**” - “**trong Thiên Đàng**”. Thế là người đàn ông ném bỏ những quả chà là khô đang cầm trong tay rồi xông pha vào trận chiến và đã hy sinh. (*Albukhari, Muslim*).

*** Bài học từ Hadith:**

- Hadith thúc người tín đồ nhanh chân đến với điều thiện tốt và ngoan đạo.
- Hadith cho biết rằng phần thưởng cho việc hy sinh tính mạng vì chính nghĩa của Allah không có gì hơn ngoài Thiên Đàng.

- Hadith cho thấy các vị Sahabah luôn là những người luôn tranh thủ và tiên phong làm những điều thiện tốt và ngoan đạo. Vị Sahabah trong Hadith là một điển hình tiêu biểu.

Hadith 90: Ông Abu Huroiroh رضي الله عنه thuật lại, nói: Một người đàn ông đến gặp Thiên sứ của Allah ﷺ, nói: Thưa Thiên sứ của Allah, loại Sadaqah nào mang lại ân phước lớn nhất? Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

{أَنْ تَصَدَّقَ وَأَنْتَ صَاحِبٌ سَاحِحٌ، تَخْشَى الْفَقْرَ وَتَأْمَلُ الْغِنَى، وَلَا تُمْهَلُ حَتَّى إِذَا بَلَغْتَ الْخُلُقُومَ قُلْتَ لِفُلَانٍ كَذَا، وَلِفُلَانٍ كَذَا، وَقَدْ كَانَ لِفُلَانٍ} رواه البخاري ومسلم.

“Hãy Sadaqah trong lúc người khỏe mạnh, keo kiệt, sợ nghèo và tham cái giàu; và chớ đừng đợi đến lúc linh hồn người lên đến tận quai xanh rồi người mới nói: hãy cho người này thế này, người nọ thế kia”
(*Albukhari, Muslim*).

* Bài học từ Hadith:

- Sadaqah trong lúc khỏe mạnh tốt hơn Sadaqah trong lúc bệnh; bởi vì người có sức khỏe thường có sự keo kiệt, cho nên nếu y làm Sadaqah trong tình trạng keo kiệt như vậy thì điều đó nói lên sự chân tâm của y trong việc khao khát và mong muốn làm hài lòng Allah ﷻ, khác với Sadaqah trong lúc bệnh bởi vì lúc đó y đã hết hy

vọng với trần gian nên y cho người khác chỉ với tư tưởng nếu không cho người khác thì uổng phí cho nên Sadaqah lúc bệnh là chưa vì Allah ﷻ một cách trọn vẹn.

Trong một Hadith khác, Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

{أَنْ يَتَصَدَّقَ الْمَرْءُ فِي حَيَاتِهِ بِدِرْهَمٍ خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَتَصَدَّقَ بِمِائَةِ عِنْدَ مَوْتِهِ}

“Một người làm Sadaqah một đồng bạc trong lúc còn sống khỏe mạnh tốt hơn làm Sadaqah một trăm đồng bạc lúc sắp chết” (Abu Dawood).

- Hadith khuyến khích tranh thủ làm điều thiện tốt lúc khỏe mạnh trước khi cái chết đến.

Hadith 91: Ông Anas bik Malik ﷺ thuật lại rằng vào ngày của trận chiến Uhud, Thiên sứ của Allah ﷺ lấy cây đao ra và nói:

{مَنْ يَأْخُذُ مِنِّي هَذَا}

“Ai lấy cái này từ Ta?”

Các vị Sahabah, mỗi người đều đưa tay ra, nói: tôi, tôi, .. Thiên sứ của Allah nói:

{فَمَنْ يَأْخُذُهُ بِحَقِّهِ}

“Ai lấy nó bằng cái lẽ đích thực của nó?”

Thế là mọi người khựng lại, liền lúc đó, Simak bin Kharashah, một vị Sahabah thường được gọi là Abu Duja-jah nói: Tôi, tôi xin lấy nó bằng cái lẽ đích thực của

nó. Ông đã lấy cây đao (của Thiên sứ) đó xông vào cuộc chiến và chặt đầu của những người đa thần. (*Muslim*).

* Ai lấy cây đao bằng cái lẽ đích thực của nó có nghĩa là ai sẽ lấy nó để đánh kẻ thù của Allah ﷻ và chiến đấu bằng sự chiến đấu đích thực?

*** Bài học từ Hadith:**

- Hadith ca ngợi sự can đảm và sự trung thực của một vị Sahabah: Abu Duja-jah Simak bin Kharashah ﷺ trong Jihaad; nhưng hình ảnh đó không nói lên sự nhút nhát của các vị Sahabah ﷺ khác, nguyên nhân tất cả họ khựng lại trong việc nhận lấy cây đao là vì họ e sợ không thể thực hiện đúng với cái lẽ đích thực của nó mà thôi. Quả thật, tất cả các vị Sahabah đều là những người dũng cảm và gan dạ trên con đường chính nghĩa của Allah .. chẳng phải ngay từ lúc đầu họ đều đưa tay ra để đón lấy cây đao và chẳng phải họ đã chiến đấu hết mình trong trận chiến Uhud đó?

- Hadith cho thấy cách Thiên sứ của Allah ﷺ làm gia tăng tinh thần hy sinh và chiến đấu của các vị Sahabah trước khi ra trận chiến đấu với kẻ thù.

Hadith 92: Ông Zubair bin Adi ﷺ thuật lại, nói: Chúng tôi đến than phiền với Anas bin Malik ﷺ về những điều mà chúng tôi gặp phải từ Al-Hijaaj thì ông nói:

{اصْبِرُوا، فَإِنَّهُ لَا يَأْتِي عَلَيْكُمْ زَمَانٌ إِلَّا الَّذِي بَعْدَهُ شَرٌّ مِنْهُ حَتَّى تَلْقُوا رَبَّكُمْ}

“Các người hãy kiên nhẫn, bởi quả thật thời gian đến với các người ở thời sau sẽ xấu hơn thời trước, cứ như thế cho đến khi các người trình diện Thượng Đế của các người”.

Tôi đã nghe như thế từ vị Nabi ﷺ của các người.
(*Albukhari*).

* Al-Hijaaj là Abu Muhammad, Ibnu Yusuf Ath-Thaqafi, là một vị lãnh đạo xứ I-rắc, ông được biết là một người rất bất công và tàn bạo.

*** Bài học từ Hadith:**

- Hadith kêu gọi người tín đồ Muslim phải kiên nhẫn trong việc thực hiện và chấp hành mệnh lệnh của Allah ﷻ cũng như trong việc làm những điều thiện tốt và ngoan đạo cho dù phải đối mặt với những thử thách.

- Hadith là lời thông điệp cho biết rằng thời sau sẽ khó khăn và gian nan hơn thời trước cho các tín đồ Muslim tức càng trở về sau thì điều Fitnah càng nhiều hơn, cứ như vậy cho đến ngày tận thế. Cho nên, người Muslim cần phải thực sự kiên nhẫn và nên tranh thủ làm nhiều việc thiện tốt và ngoan đạo bởi thời gian càng trở về sau thì việc giữ đạo và duy trì giáo lý của đạo lại càng khó khăn hơn như Thiên sứ của Allah ﷻ đã cảnh báo:

{يَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ الصَّابِرُ فِيهِمْ عَلَى دِينِهِ كَالْقَابِضِ عَلَى الْجُمْرِ}
رواه أحمد والترمذي.

“Sẽ đến với con người một giai đoạn mà người kiên nhẫn chịu đựng cho tôn giáo của họ giống như người

nắm chặt trên tay cục than hồng” (Tirmizdi và Ahmad).

Hadith 93: Ông Abu Huroiroh رضي الله عنه thuật lại rằng Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

{بَادِرُوا بِالْأَعْمَالِ سَبْعًا هَلْ تَنْظُرُونَ إِلَّا فَقْرًا مُنْسِيًّا أَوْ غِنًى مُطْغِيًّا أَوْ مَرَضًا مُفْسِدًا أَوْ هَرَمًا مُفْنِدًا أَوْ مَوْتًا مُجْهِزًا أَوْ الدَّجَالَ فَشَرُّ غَائِبٍ يُنْتَظَرُ أَوْ السَّاعَةَ فَالسَّاعَةُ أَذْهَى وَأَمْسُ} رواه لترمذي وقال حديث حسن.

“Các người hãy tranh thủ làm các việc làm thiện tốt và ngoan đạo trước bảy điều: cái nghèo làm quên mất (Allah), hoặc giàu có đến nỗi thái quá (bất cần đến Allah), hoặc đau bệnh ngặt nghèo, hoặc tuổi già sức yếu, hoặc đang sẵn sàng cho cái chết, hoặc sự xuất hiện của Dajjaal – một điều xấu vô hình đang được chờ đợi, hoặc giờ Tận thế. Và giờ Tận thế là thảm họa khốc liệt nhất.” (Hadith do Tirmizdi ghi lại và ông nói: Hadith tốt).

* Bài học từ Hadith:

- Hadith kêu gọi các bề tôi của Allah ﷻ phải tranh thủ làm các việc làm thiện tốt và ngoan đạo trước khi xảy ra những điều cản trở.

- Điều mà khiến con người gặp trở ngại nhất trong việc làm điều thiện tốt và ngoan đạo là cái nghèo bần cùng, sự giàu có một cách vô ân Allah, đau bệnh hiểm

nghèo và tuổi già. Thiên sứ của Allah ﷺ đã khuyên một người đàn ông, Người nói:

{اغْتَنِمْ خَمْسًا قَبْلَ خَمْسٍ: حَيَاتِكَ قَبْلَ مَوْتِكَ، وَصِحَّتِكَ قَبْلَ سَقَمِكَ،
وَفَرَاغِكَ قَبْلَ شُغْلِكَ، وَشَبَابِكَ قَبْلَ هَرَمِكَ، وَغِنَاكَ قَبْلَ فَقْرِكَ} رواه
الحاكم.

“Hãy tranh thủ năm điều trước năm điều: lúc người còn sống trước khi người chết, lúc người còn khỏe mạnh trước khi người đau bệnh, lúc người đang rảnh rỗi trước khi người bận rộn, lúc người còn trẻ trước khi người già yếu, và lúc người giàu có trước khi người nghèo khó.” (*Al-Hakim*).

- Hadith khẳng định về sự xuất hiện của Dajjaal, một trong các dấu hiệu báo trước cho giờ Tận Thế.

- Hadith cũng khẳng định sự trừng phạt của Allah ở trên thế gian này nhẹ hơn ở cõi Đời Sau.

Hadith 94: Ông Abu Huroiroh ﷺ thuật lại rằng Thiên sứ của Allah ﷺ nói vào ngày đi chinh phục Khaibar:

{لَأُعْطِينَ هَذِهِ الرَّايَةَ رَجُلًا يُحِبُّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يَفْتَحُ اللَّهُ عَلَى يَدَيْهِ}

“Ta sẽ đưa lá cờ chiến này cho một người yêu thương Allah và Thiên sứ của Ngài, người mà Allah sẽ làm cho cuộc chinh phục giành thắng lợi trên tay của y.”

Umar bin Al-Khattaab ﷺ nói: Tôi chưa bao giờ yêu thích sự chỉ huy ngoại trừ ngày hôm đó.

Tất cả mọi người ai cũng hy vọng mình sẽ được gọi tên lên nhận lấy là cờ chiến đó. Nhưng rồi Thiên sứ của Allah ﷺ đã gọi tên Ali bin Abu Ta-lib ﷺ và đưa cho anh ta lá cờ chiến và nói:

{أَمْشِ وَلَا تَلْتَفِتْ حَتَّى يَفْتَحَ اللَّهُ عَلَيْكَ}

“Hãy đi và chớ quay đầu lại cho tới khi Allah ban cho cậu giành thắng lợi trong cuộc chinh phục”.

Thế là Ali ra đi, đi được một khoảng không xa thì anh ta dừng lại nhưng không quay đầu lại, anh ta nói to: Thừa Thiên sứ của Allah, tôi đi chiến đấu với mọi người bởi điều gì? Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

{قَاتِلْهُمْ حَتَّى يَشْهَدُوا أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ فَإِذَا فَعَلُوا ذَلِكَ فَقَدْ مَنَعُوا مِنْكَ دِمَاءَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ إِلَّا بِحَقِّهَا وَحِسَابُهُمْ عَلَى اللَّهِ} رواه مسلم.

“Hãy chiến đấu với họ cho tới khi nào họ chịu chúng nhận rằng không có Thượng Đế đích thực nào khác ngoài Allah và Muhammad là Thiên sứ của Allah. Nếu họ đã làm thế thì họ đã ngăn ngại không xâm phạm đến tính mạng và tài sản của họ ngoại trừ bởi điều chân lý; và việc phán xét và thanh toán họ là ở nơi Allah.” (Muslim).

* Khaibar là thành phố lớn có các pháo đài quân sự và các nông trại, nằm cách Madinah Munauwarah khoảng hơn 160 cây số về phía Bắc.

*** Bài học từ Hadith:**

- Tình yêu dành cho Allah ﷻ và Thiên sứ của Ngài ﷺ là ở chỗ đức tin Iman ở nơi Ngài và Thiên sứ của Ngài, đi theo mọi mệnh lệnh mà Allah và Thiên sứ của Ngài ra lệnh và chỉ đạo.

- Hadith khẳng định phép màu của Thiên sứ ﷺ về những điều vô hình khi mà Người cho biết sẽ chinh phục được Khaibar và khẳng định Người chính là vị Nabi đích thực.

- Hadith là sự kêu gọi các tín đồ phải tranh thủ thực hiện ngay những gì Thiên sứ của Allah ﷻ sai bảo, không chần chừ và do dự.

- Hadith là bằng chứng rằng Islam sẽ phán quyết dựa theo những gì được thể bên ngoài, còn những gì thầm kín bên trong trái tim là do Allah phán xét và định đoạt.

